Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 5. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 93/13/EEK — Prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, ko cēlusi reģionāla patērētāju tiesību aizsardzības biedrība — Tiesa, kurai ir teritoriālā jurisdikcija — Neiespējamība pārsūdzēt pirmajā instancē pieņemtu nolēmumu, kurā konstatēta jurisdikcijas neesamība — Dalībvalstu procesuālā autonomija — Līdzvērtības un efektivitātes principi

Lieta C-413/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Audiencia Provincial de Salamanca* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 7. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 11. septembrī, tiesvedībā

Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León

pret

Anuntis Segundamano España SL.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*], K. Toadere [*C. Toader*] (referente) un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León* [Kastīlijas un Leonas Neatkarīgo patērētāju tiesību aizsardzības biedrības] vārdā – *S. Román Capillas*, *procuradora*, kurai palīdz *A. Castro Martín*, *letrado*,

— Spānijas valdības vārdā – *S. Centeno Huerta*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *J. Baquero Cruz* un *M. van Beek*, kā arī *M. Owsiany-Hornung*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2013. gada 5. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – spāņu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.) interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León* (turpmāk tekstā – "*ACICL*") un *Anuntis Segundamano España SL* (turpmāk tekstā – "*ASE*") par prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kas celta, lai par spēkā neesošiem tiktu atzīti lietošanas noteikumi, kas publicēti pēdējās minētās sabiedrības interneta portālā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 93/13 preambulas divdesmit trešajā un divdesmit ceturtajā apsvērumā ir noteikts:

"tā kā personām vai iestādēm, kuras atbilstoši dalībvalsts tiesību aktiem uzskata par tādām, kam ir likumīgas intereses attiecīgajā lietā, jāparedz iespēja uzsākt tiesas procesu attiecībā uz līguma noteikumiem, kas sastādīti vispārējai izmantošanai līgumos ar patērētājiem, un, jo īpaši, negodīgiem noteikumiem vai nu tiesā, vai administratīvā iestādē, kas ir kompetenta lemt par sūdzībām vai uzsākt atbilstošas tiesas procesus; tā kā šī iespēja tomēr neliek veikt iepriekšēju pārbaudi attiecībā uz vispārējiem noteikumiem atsevišķos ekonomikas sektoros;

tā kā dalībvalstu tiesām un administratīvām iestādēm jābūt to rīcībā adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, lai novērstu tālāku negodīgu noteikumu piemērošanu patērētāju līgumos."

4 Saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 1. un 2. punktu:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.

2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver noteikumus, saskaņā ar kuriem personas vai iestādes, kurām atbilstoši valsts tiesībām ir likumīgas intereses patērētāju aizsardzībā, var saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem iesniegt prasību tiesā vai kompetentās pārvaldes iestādēs, lai panāktu lēmumu par to, vai līguma noteikumi, kas sastādīti vispārējai izmantošanai, ir negodīgi, un lai minētās personas vai iestādes varētu piemērot atbilstošus un efektīvus līdzekļus šo noteikumu ilgstošas izmantošanas novēršanai."

Spānijas tiesības

5 Spānijas Civilprocesa kodeksa (*Ley de Enjuiciamiento Civil*, turpmāk tekstā – "*LEC*") II sadaļas ar nosaukumu "Par jurisdikcijas noteikumiem" II daļas, kas veltīta jurisdikcijai un piekritībai, 2. nodaļā par teritoriālo jurisdikciju esošā 52. panta 1. punkta 14. un 16. apakšpunktā ir noteikts:

"Iepriekšējos pantos noteiktais par tiesu jurisdikciju nav piemērojams un jurisdikcija ir nosakāma saskaņā ar šajā pantā noteikto šādos gadījumos:

[..]

14. Tiesvedībās, kurās ir celtas prasības atzīt vispārīgos līguma noteikumus par līgumos neiekļaujamiem vai spēkā neesošiem, jurisdikcija ir prasītāja domicila tiesai. Turklāt, ja par to pašu tiek celtas deklaratīva prasība, prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu vai atsaukšanu, jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur ir atbildētāja juridiskā adrese, un, ja tādas nav, – tās vietas tiesai, kur ir viņa domicils, un, ja atbildētāja domicils neatrodas Spānijas teritorijā, – tās vietas tiesai, kur ir noslēgts līgums.

[..]

16. Tiesvedībās, kurās, lai aizsargātu gan patērētāju un lietotāju kolektīvās, gan vispārīgās intereses, tiek celtas prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas atbildētāja juridiskā adrese, un, ja tādas nav, – tās vietas tiesai, kur atrodas tā domicils, un ja atbildētāja domicils neatrodas Spānijas teritorijā, – prasītāja domicila vietas tiesai."

6 Saskaņā ar *LEC* 60. panta 1. punktu, kas attiecas uz teritoriālās jurisdikcijas negatīvo konfliktu:

"Ja saistībā ar teritoriālās jurisdikcijas apstrīdēšanu, vai uzklausot visus lietas dalībniekus, tiesa pieņem nolēmumu par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, tiesai, kurai lieta tiek nodota, šis nolēmums ir saistošs un tā nedrīkst pēc savas ierosmes atzīt, ka tai nav teritoriālās jurisdikcijas."

7 *LEC* 67. pantā, kas attiecas uz pārsūdzību teritoriālās jurisdikcijas jomā, ir paredzēts:

"1. Nolēmumi par teritoriālo jurisdikciju nav pārsūdzami.

2. Apelācijas sūdzībās un ārkārtas sūdzībās par procesuāliem pārkāpumiem iebildes par teritoriālās jurisdikcijas neesamību var tikt iesniegtas tikai tad, ja attiecīgajā lietā ir piemērojamas imperatīvās tiesību normas."

8 Spānijas tiesībās prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā tiek reglamentēta ar Karaļa 2007. gada 16. novembra leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2007, ar kuru pieņem Vispārīgā likuma par patērētāju un lietotāju aizsardzību konsolidēto versiju un citus papildu likumus (*Real Decreto Legislativo* 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias; 2007. gada 30. novembra *BOE* Nr. 287, 49181. lpp.; turpmāk tekstā – "Karaļa leģislatīvais dekrēts Nr. 1/2007"), 53.–56. pantu.

9 Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2007 53. pantā, kas attiecas uz prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, ir noteikts:

"Prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu mērķis ir piespriest atbildētājam pārtraukt savu rīcību vai novērst šādas rīcības atkārtošanos nākotnē. Turklāt prasība var tikt celta, lai tiktu aizliegta jebkāda rīcība, kas ir beigusies prasības celšanas brīdī, jo pastāv pietiekamas norādes, ka rīcība var nekavējoties atkārtoties.

Šajā sadaļā jebkādi ieteikumi negodīgu noteikumu lietošanai tāpat ir uzskatāmi par rīcību, kas ir pretrunā tiesību aktiem negodīgu noteikumu jomā."

10 Šā leģislatīvā dekrēta 54. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts:

"Par rīcību, kas ir pretrunā šā likuma noteikumiem, negodīgu noteikumu, līgumu, kas noslēgti ārpus komercuzņēmuma, tālpārdošanas, preču un ceļojumu apvienotas pārdošanas garantiju, jomā prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu var celt:

[..]

b) patērētāju un lietotāju apvienības, kas atbilst šajā likumā vai, attiecīgajā gadījumā, reģionālajos tiesību aktos patērētāju un lietotāju tiesību aizsardzības jomā paredzētajām prasībām;

[..]."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

11 *ACICL* ir patērētāju tiesību aizsardzības biedrība, kas ir reģistrēta Kastīlijas un Leonas [*Castilla y León*] autonomās kopienas patērētāju un lietotāju biedrību reģistrā. Tās juridiskā adrese ir Salamankā (Spānija) un tai ir 110 biedru. Šīs biedrības darbība ģeogrāfiski ir ierobežota minētās kopienas teritorijā, un tā neietilpst nevienā starpreģionālā vai valsts mēroga patērētāju tiesību aizsardzības biedrību vai organizāciju konfederācijā vai federācijā.

12 *ASE* ir komercsabiedrība, kuras juridiskā adrese ir Barselonā (Spānija), kas pārvalda Interneta portālu, kurā privātpersonas un pārdevēji vai piegādātāji var publicēt sludinājumus par nekustamajiem īpašumiem vai par lietotām precēm, kā arī darba piedāvājumus.

13 Tīmekļa vietnes lietošanas noteikumi, kas ir pieejami portālā, ir sadalīti divās kategorijās, proti, pirmkārt, "vispārējie lietošanas noteikumi" un, otrkārt, "īpašie sludinājumu pakalpojumu līguma noteikumi" (turpmāk tekstā – "īpašie noteikumi").

14 Dienā, kad valsts tiesās tika celta prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu pamatlietā, īpašajos noteikumos ir iekļauts 6. pants par atbildības ierobežošanu un 7. pants ar nosaukumu "Deklarācijas un sludinājuma publicētāja garantijas/Kompensācijas".

15 *ACICL*, kas rīkojās, pamatojoties uz Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2007 54. pantu, cēla *Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca* (Salamankas pirmās instances tiesa un komerctiesa Nr. 4) prasību pret *ASE* par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu. Šīs prasības priekšmets ir, pirmkārt, atzīt par spēkā neesošu īpašo noteikumu 6. panta un 7. panta 7. punktu un, otrkārt, piespriest *ASE* izslēgt šos noteikumus un turpmāk tos neizmantot.

16 2011. gada 6. aprīļa nolēmumā *Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca* atzina, ka tai nav jurisdikcijas *ACICL* celtās prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu izskatīšanai. Proti, šī tiesa nosprieda, ka, pamatojoties uz *LEC* 52. panta 1. punkta 14. apakšpunktu, tiesa, kuras jurisdikcijā ir izskatīt prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, kuras celtas patērētāju kolektīvo interešu aizsardzībai, ir tās vietas tiesa, kur atrodas atbildētāja juridiskā adrese vai dzīvesvieta. Šajā paša nolēmumā tā norādīja, ka ir iespējams iesniegt apelācijas sūdzību *Audiencia Provincial de Salamanca* (Salamankas provinces tiesā).

17 *ACICL* par šo nolēmumu iesniedza *Audiencia Provincial de Salamanca* apelācijas sūdzību, apgalvojot, ka, tas, ka tika atzīts, ka patērētāju tiesību aizsardzības biedrību juridiskās adreses tiesām nav teritoriālās jurisdikcijas prasību par negodīgu noteikumu izmantošanas, ko veikusi šāda biedrība, pārtraukšanu izskatīšanai, ir pretrunā Direktīvas 93/13 mērķim.

18 Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu *Audiencia Provincial de Salamanca* norādīja, ka jautājums rodas it īpaši par diviem aspektiem.

19 Pirmkārt, piemērojot valsts procesuālos noteikumus, it īpaši *LEC* 52. panta 1. punkta 16. apakšpunktu un 67. pantu, pirmās instances tiesu nolēmumi par teritoriālās jurisdikcijas neesamību nekādi nevar tikt pārsūdzēti, un tādēļ tādā gadījumā kā pamatlietā *ACICL* ir jāvēršas tikai atbildētāja juridiskās adreses vietas vai dzīvesvietas jeb Barselonas tiesā. Iesniedzējtiesai rodas šaubas par to, vai minētie Spānijas

noteikumi teritoriālās jurisdikcijas jomā un par pirmās instances tiesu nolēmumu par jurisdikcijas neesamību pārsūdzību saistībā ar minētajām prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu ir saderīgi ar augsta līmeņa patērētāju aizsardzības nodrošināšanas prasību, kas paredzēta Direktīvā 93/13.

20 Otrkārt, iesniedzējtiesai rodas jautājums par tāda jurisdikcijas noteikuma atbilstību gan augsta līmeņa patērētāju aizsardzības mērķim, gan līdzvērtības un efektivitātes principiem, saskaņā ar kuru prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, ko cēlusi patērētāju tiesību aizsardzības biedrība, ir jāceļ pārdevēja vai piegādātāja juridiskās adreses vai domicila vietas tiesā. Proti, šādos apstākļos tāda patērētāju tiesību aizsardzības biedrība kā *ACICL de facto* būtu spiesta atteikties no šādas prasības celšanas sava nelielā budžeta un ierobežotas darbības teritorijas dēļ.

21 Šajā ziņā šī tiesa norāda, ka savā judikatūrā par 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā – "Briseles konvencija") noteikumiem, Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 93/13 7. pantā paredzēto prasību par negodīgu noteikumu izmantošanas pārtraukšanu efektivitāte tiktu būtiski ietekmēta, ja šīs prasības varētu tikt celtas tikai valstī, kurā ir komersanta domicils (2002. gada 1. oktobra spriedums lietā C-167/00 *Henkel, Recueil,* I-8111. lpp., 43. punkts). Iesniedzējtiesa no minētā secina, ka tie paši principi varētu tikt piemēroti tādā gadījumā kā pamatlietā, kas nozīmētu, ka par tiesām, kuru jurisdikcijā ir izskatīt attiecīgās prasības, būtu jāatzīst tās vietas tiesas, kurā atrodas patērētāju tiesību aizsardzības biedrība, kas ceļ prasību pret pārdevēju vai piegādātāju, kurš savos līgumos ir iekļāvis negodīgus noteikumus.

22 Šādos apstākļos *Audiencia Provincial de Salamanca* nolēma apturēt tiesvedību un Tiesai uzdot šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Direktīvā 93/13] garantētā patērētāju tiesību aizsardzība ļauj *Audiencia Provincial* [*de Salamanca*] kā valsts apelācijas tiesai, pat ja tas nav reglamentēts kādā valsts tiesību normā, izskatīt apelācijas sūdzību, kas iesniegta par [*Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca*] nolēmumu, kurā tika noteikts, ka teritoriālā jurisdikcija prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, ko cēlusi ierobežotas darbības teritorijas patērētāju [tiesību aizsardzības] biedrība, kas nav saistīta ar citām apvienībām un federācijām, kurai ir mazs budžets un neliels biedru skaits, izskatīšanai ir atbildētāja domicila tiesai?

2) Vai [LESD] 4., 12., 114. un 169. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 38. pants, kurus skata kopā ar Direktīvu 93/13 un Tiesas judikatūru par augsta līmeņa patērētāju aizsardzību, kā arī ar direktīvu lietderīgo iedarbību un līdzvērtības un efektivitātes principiem, ir jāinterpretē tādējādi, ka teritoriālā jurisdikcija prasības par negodīgu noteikumu izmantošanas pārtraukšanu, ko, aizsargājot patērētāju un lietotāju kolektīvās vai vispārīgās intereses, ir cēlusi ierobežotas darbības teritorijas patērētāju [tiesību aizsardzības] biedrība, kas nav saistīta ar citām apvienībām un federācijām, kurai ir mazs budžets un neliels biedru skaits, izskatīšanai ir šīs apvienības domicila vietas tiesai, nevis atbildētāja domicila vietas tiesai?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

23 Ar saviem diviem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīva 93/13, kā arī līdzvērtības un efektivitātes principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā valsts procesuālais tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru patērētāju tiesību aizsardzības biedrību celtu prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu jomā, pirmkārt, šāda prasība ir jāceļ atbildētāja juridiskās adreses vai domicila vietas tiesā un, otrkārt, nolēmums par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, ko ir pieņēmusi pirmās instances tiesa, nevar tikt pārsūdzēts.

24 Spānijas valdība norādīja, ka prejudiciālais jautājums par to, ka nolēmums par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, ko ir pieņēmusi tiesa, kas izskata tādu prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu pirmajā instancē kā pamatlietā, nevar tikt pārsūdzēts, ir nepieņemams, jo šis jautājums neattiecoties ne uz vienu Savienības tiesību principu. Šī valdība uzskata, ka minētais jautājums ir saistīts ar tiesībām uz tiesību efektīvu aizsardzību tiesā, kas garantētas Spānijas konstitūcijā.

25 Šajā ziņā pietiek konstatēt, ka attiecīgo prasību pamatlietā cēla patērētāju tiesību aizsardzības biedrība, lai tiktu aizliegti negodīgi līguma noteikumi, ko izmantojis pārdevējs. No minētā izriet, ka pamatlietā jautājums par to, ka nolēmums par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, ko ir pieņēmusi tiesa, kas izskata tādu prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu pirmajā instancē kā pamatlietā, nekādi nevar tikt pārsūdzēts, ir saistīts ar tādas procesuālās kārtības efektivitāti, kas ir paredzēta, lai nodrošinātu, ka tiek aizsargātas attiecīgo personu no Savienības tiesībām izrietošās tiesības – šajā gadījumā tādas patērētāju tiesību aizsardzības biedrību tiesības rīkoties, lai tiktu izbeigta tādu negodīgo noteikumu lietošana kā tie, kas ir paredzēti tostarp Direktīvas 93/13 7. pantā, un tam ir jābūt "patērētāju un konkurentu interesēs".

26 Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi skar Savienības tiesību interpretāciju, to izskatīšana ir Tiesas kompetencē (šajā ziņā skat. 2012. gada 14. jūnija spriedumu lietā C-618/10 *Banco Español de Crédito*, 76. punkts).

27 Pēc būtības ir jāatgādina, ka Direktīvas 93/13 7. panta 1. un 2. punktā dalībvalstīm ir uzlikts pienākums nodrošināt, lai attiecīgās valsts tiesību sistēmās pastāvētu adekvāti un efektīvi līdzekļi negodīgu noteikumu izmantošanas pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos novēršanai. Šo līdzekļu vidū ir jābūt noteikumiem, kuros ir ļauts organizācijām, kurām saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir leģitīmas intereses aizsargāt patērētājus, atbilstoši valsts tiesībām vērsties tiesās vai šajā ziņā kompetentajās administratīvajās iestādēs.

28 Tomēr ir jāatzīst, ka Direktīvā 93/13 nav noteikumu, kas ļautu noteikt, kuras tiesas teritoriālajā jurisdikcijā ir izskatīt prasības par negodīgu noteikumu izmantošanas pārtraukšanu, ko cēlušas patērētāju tiesību aizsardzības biedrības šo patērētāju, kā arī konkurentu interesēs. Šajā direktīvā tāpat nav reglamentēts jautājums par instanču skaitu, kādam jābūt nolēmumu par teritoriālās jurisdikcijas neesamību pieņemšanā šādā gadījumā.

29 Turklāt – kā secinājumu 28. punktā uzsvēra ģenerāladvokāts – nedz Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīvā 98/27/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību [prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu] (OV L 166, 51. lpp.), nedz Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvā 2009/22/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību [prasībām par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu] (OV L 110, 30. lpp.), kas tika pieņemta vēlāk, nav regulēts jautājums par tiesu instanču skaitu, kas dalībvalstīm būtu jāparedz attiecībā uz nolēmumiem par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, kuri pieņemti saistībā ar patērētāju tiesību aizsardzības biedrību rīcībā esošajām prasībām par noteikumu izmantošanas pārtraukšanu. Turklāt šajās direktīvās nav arī paredzēti noteikumi, kuros tiktu piešķirta teritoriālā jurisdikcija saistībā ar prasībām par noteikumu izmantošanas pārtraukšanu patērētāju interešu aizsardzības jomā.

30 Tā kā nav saskaņoti patērētāju tiesību aizsardzības biedrību rīcībā esošie procesuālie tiesību aizsardzības līdzekļi, lai panāktu negodīgu noteikumu izmantošanas pārtraukšanu gan patērētāju, gan konkurentu interesēs, katras dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā saskaņā ar dalībvalstu procesuālās autonomijas principu ir jāparedz šādi noteikumi, bet ar nosacījumu, ka tie nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas valsts tiesībām pakļautas situācijas (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina to tiesību īstenošanu, kas patērētājiem piešķirtas Savienības tiesībās (efektivitātes princips) (pēc analoģijas skat. 2013. gada 14. marta spriedumu lietā C-415/11 *Aziz*, 50. punkts, kā arī 2013. gada 18. aprīļa spriedumu lietā C-565/11 *Irimie*, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Runājot par līdzvērtības principu, jāatzīst, ka Tiesas rīcībā nav informācijas, kas tai radītu šaubas par pamatlietā izskatāmā procesuālā tiesiskā regulējuma atbilstību šim principam.

32 Proti, neskarot iesniedzējtiesas pienākumu veikt vajadzīgo pārbaudi, no *LEC* 52. panta 1. punkta 14. un 16. apakšpunkta izriet, ka noteikums, saskaņā ar kuru teritoriālā jurisdikcija ir atbildētāja juridiskās adreses vai domicila vietas tiesai, ir piemērojams visām prasībām par noteikumu izmantošanas pārtraukšanu: gan tām, kas paredzētas, lai panāktu standarta līgumos paredzēto vispārīgo noteikumu izmantošanas pārtraukšanu, gan tām, ko cēlušas patērētāju tiesību aizsardzības biedrības, lai aizstāvētu patērētāju kolektīvās intereses.

33 Attiecībā uz valsts noteikumu, kurā ir paredzēts, ka pirmās instances tiesas nolēmumi par teritoriālās jurisdikcijas neesamību nekādi nav pārsūdzami, proti, *LEC* 67. panta 1. punktu, no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka tas ir vispārpiemērojams noteikums Spānijas procesuālajās tiesībās.

34 Attiecībā uz efektivitātes principu ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka katrs gadījums, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuālās tiesību normas nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs tiesību normas vietu kopējā procesā, šā procesa norisi un īpatnības dažādās valsts tiesu instancēs. Šajā ziņā attiecīgajos gadījumos ir jāņem vērā principi, kas ir valsts tiesu sistēmas pamatā, tādi kā tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās noteiktības princips un efektīva procesa norise (šajā ziņā skat. 2009. gada 6. oktobra spriedumu lietā C-40/08 *Asturcom Telecomunicaciones*, Krājums, I-9579. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Aziz*, 53. punkts).

35 Šajā lietā tika apgalvots, ka prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu pamatlietā nodošana citai tiesai, kas atrodas tālāk no *ACICL* domicila, varētu radīt būtiskas neērtības šai biedrībai, jo tiesas, kuras jurisdikcijā ir izskatīt tās prasību, ģeogrāfiskā attāluma dēļ minētajai biedrībai, iespējams, būs jāatsakās no šīs prasības uzturēšanas finansiālu apsvērumu dēļ.

36 Attiecībā uz *ACICL* minētajām grūtībām ir jākonstatē, ka tās nav nedz noteikuma, saskaņā ar kuru prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, ko cēlusi patērētāju tiesību aizsardzības biedrība, izskatīšana ietilpst atbildētāja juridiskās adreses vai domicila vietas tiesas teritoriālajā jurisdikcijā, nedz noteikuma par to, ka pirmās instances tiesas nolēmumi par teritoriālās jurisdikcijas neesamību nekādi nav pārsūdzami, sekas.

37 Proti, nevis paši procesuālie noteikumi apgrūtina *ACICL* prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu celšanu atbildētāja juridiskās adreses vietas tiesā pamatlietā, bet šīs biedrības ekonomiskais stāvoklis.

38 Šajā ziņā – kā secinājumu 36. punktā uzsvēra ģenerāladvokāts – tādiem procesuālajiem noteikumiem par tiesību aizsardzības līdzekļu struktūru, kā arī par tiesu instanču skaitu, kas ir paredzēti vispārējās interesēs par pareizu tiesvedību un paredzamību, ir jābūt pārākiem pār indivīdu interesēm tādā ziņā, ka tie nevarētu mainīties katrā atsevišķajā gadījumā atkarībā no lietas dalībnieku ekonomiskā stāvokļa.

39 Protams, lai ievērotu efektivitātes principu, iekšējo pārsūdzības līdzekļu organizēšanas un tiesu instanču skaita dēļ nedrīkst kļūt neiespējama vai pārmērīgi apgrūtināta lietas dalībnieka no Savienības tiesībām izrietošo tiesību īstenošana.

40 Pirmkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar *LEC* 60. panta 1. punktu – kā izriet no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu – atbildētāja juridiskās adreses vietas tiesa, kurā pēc prasītāja juridiskās adreses vietas tiesas nolēmuma par jurisdikcijas neesamību tika nodota prasība par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, nevar apstrīdēt savu jurisdikciju, un tātad tai ir pienākums izskatīt šo prasību pēc būtības.

41 Otrkārt, pat ja nav izslēgts, ka prasības uzturēšana atbildētāja juridiskās adreses vietas tiesā *ACICL* var nozīmēt papildu izmaksas, Tiesai iesniegtie lietas materiāli neļauj konstatēt – neskarot iesniedzējtiesas pienākumu to pārbaudīt –, ka efektīvai procesa norisei ir nepieciešams, lai šī biedrība piedalītos visās šā procesa stadijās (pēc analoģijas skat. 2013. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-93/12 *Agrokonsulting-04*, 50. punkts).

42 Treškārt, grūtības, ar kurām būtu jāsastopas *ACICL*, var tikt pārvarētas ar citiem mehānismiem, kas paredzēti, lai kompensētu tās finansiālās grūtības, piemēram, juridiskās palīdzības saņemšana (šajā ziņā skat. 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-279/09 *DEB*, Krājums, I-13849. lpp., 59. un 60. punkts, kā arī –pēc analoģijas – iepriekš minēto spriedumu lietā *Agrokonsulting-04*, 50. punkts).

43 Turklāt Spānijas valdība savos procesuālajos rakstos uzsvēra, ka patērētāju tiesību aizsardzības organizācijas, ceļot prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, var saņemt – kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai – atbrīvojumu no pienākuma samaksāt garantijas maksu.

44 Tāpat ir jānorāda, ka pamatlietā strīds par jurisdikciju nav pilnībā beidzies tādēļ, ka nevar tikt pārsūdzēts 2011. gada 6. aprīļa rīkojums, kurā *Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca* atzina, ka tās teritoriālajā jurisdikcijā neietilpst *ACICL* celtās prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu izskatīšana. Proti, kā izriet no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, šis strīds varētu tikt atsākts, ja spriedums pēc būtības tiktu pārsūdzēts.

45 Ceturtkārt, kā savos procesuālajos rakstos uzsvēra Spānijas valdība, *LEC* 60. panta 1. punkta mērķis tostarp ir novērst pretrunīgu spriedumu taisīšanu, piešķirot jurisdikciju vienai tiesai. Tādējādi šis noteikums varētu būt tāds, ar kuru var nodrošināt vienotu praksi visā valsts teritorijā, šādi veicinot tiesisko noteiktību (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Agrokonsulting-04*, 56. punkts).

46 Attiecībā uz Tiesas judikatūru, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Henkel*, uz kuru atsaukusies iesniedzējtiesa, vispirms ir jāprecizē, ka Briseles konvencijas, kā arī Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV L 12, 1. lpp.), kas tika pieņemta vēlāk, noteikumi attiecas tikai uz pārrobežu strīdiem.

47 No minētā izriet, ka mācība, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Henkel*, it īpaši tā 43. punkta, kurā Tiesa attiecībā uz Briseles konvencijas interpretāciju pārrobežu kontekstā atzina, ka Direktīvas 93/13 7. pantā paredzēto prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu efektivitāte būtiski tiktu ietekmēta, ja šīs prasības varētu tikt celtas tikai dalībvalstī, kurā atrodas komersanta domicils, nav piemērojama tādos apstākļos kā pamatlietā, kas attiecas tikai uz vienas dalībvalsts iekšējo procesuālo tiesību normu interpretāciju.

48 Attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzības biedrību pielīdzināšanu patērētājiem Direktīvas 93/13 izpratnē, kā ierosinājusi iesniedzējtiesa, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru – kā secinājumu 51. punktā būtībā uzsvēra ģenerāladvokāts – ar Direktīvu 93/13 ieviestās aizsardzības sistēmas pamatā ir ideja, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju atrodas vājākā pozīcijā gan attiecībā uz sarunu pilnvarām, gan uz informācijas apjomu (it īpaši skat. 2009. gada 4. jūnija spriedumu lietā C-243/08 *Pannon GSM*, Krājums, I-4713. lpp., 22. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Banco Español de Crédito*, 39. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Aziz*, 44. punkts).

49 Tomēr ir jāatzīst, ka attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzības biedrību rīcībā esošajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, lai panāktu negodīgu noteikumu izmantošanas pārtraukšanu, šīs biedrības neatrodas šādā vājākā pozīcijā salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju.

50 Proti, nenoliedzot, ka šādai biedrībai ir būtiska loma, lai Eiropas Savienības līmenī varētu tikt sasniegta augsta līmeņa patērētāju aizsardzība, tomēr ir jāatzīst, ka prasībai par noteikumu izmantošanas pārtraukšanu, ko šāda biedrība ceļ pret pārdevēju vai piegādātāju, nav raksturīgs līdzsvara trūkums, kāds pastāv individuālas prasības starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju, kas ar viņu ir noslēdzis līgumu, gadījumā.

51 Turklāt šādu atšķirīgu pieeju apstiprina Direktīvas 98/27 4. panta 1. punkta un Direktīvas 2009/22 4. panta 1. punkta noteikumi, saskaņā ar kuriem atbildētāja juridiskās adreses vai domicila vietas dalībvalsts tiesu jurisdikcijā ir izskatīt citu dalībvalstu patērētāju tiesību aizsardzības biedrību celtās prasības par noteikumu izmantošanas pārtraukšanu gadījumā, ja Kopienā tiek pārkāpts Savienības tiesiskais regulējums par patērētāju tiesību aizsardzību.

52 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāatzīst, ka attiecīgie procesuālie noteikumi pamatlietā nepadara par praktiski neiespējamu, ne arī pārmērīgi apgrūtina prasības par noteikumu izmantošanas pārtraukšanu celšanu, ko veic tādas patērētāju tiesību aizsardzības biedrības kā *ACICL*, un neapdraud Direktīvā 93/13 paredzēto mērķu sasniegšanu.

53 Šādos apstākļos uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīva 93/13, kā arī līdzvērtības un efektivitātes principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, saskaņā ar kuru patērētāju tiesību aizsardzības biedrību celtu prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu jomā, pirmkārt, šāda prasība ir jāceļ atbildētāja juridiskās adreses vai domicila vietas tiesā un, otrkārt, nolēmums par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, ko ir pieņēmusi pirmās instances tiesa, nevar tikt pārsūdzēts.

Par tiesāšanās izdevumiem

54 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, kā arī līdzvērtības un efektivitātes principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, saskaņā ar kuru patērētāju tiesību aizsardzības biedrību celtu prasību par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu jomā, pirmkārt, šāda prasība ir jāceļ atbildētāja juridiskās adreses vai domicila vietas tiesā un, otrkārt, nolēmums par teritoriālās jurisdikcijas neesamību, ko ir pieņēmusi pirmās instances tiesa, nevar tikt pārsūdzēts.

[Paraksti]